

ARJEN LIEVERS

Wessel

ARJEN LIEVERS

Wessel

Arjen Lievers (1973) is getrouwd, vader van 3 kinderen, zelfstandig ondernemer, filosoof en sportman.

Wessel is een jongen die opgroeit in de vergadering van gelovigen. Als hij volwassen wordt neemt hij afscheid van deze streng christelijke geloofsgemeenschap. Hij vindt zijn weg in de wereld en maakt al zijn dromen waar, totdat hij geconfronteerd wordt met kanker. 'Wessel' is ook het verhaal van zijn broer, Arjen, die van dichtbij getuige is hoe Wessel niet terug keert naar de loopgraven van zijn jeugd, maar het heft juist in eigen handen neemt en daardoor extra jaren krijgt. Het dwingt Arjen tot een zoektocht. Waarom werd hij ziek? En waarom werd hij niet meer beter? De antwoorden die Arjen vindt maken 'Wessel' tot een boeiend en bijna onthutsend boek, dat uiteindelijk gaat over twee vrienden die een vrije val maken, naar een andere wereld dan die van u.

*Twee broers, twee zoektochten.
Een naar genezing en één naar de waarheid.*

ISBN: 978-90-824195-0-4

9 789082 419504 >

UITGEVERIJ

MLI

© 2015	Arjen Liefers
ISBN	978-90-824195-0-4
Druk	Eerste druk
NUR	873
Trefwoorden	Religie, geneeskunde, esoterie, alternatieve geneeskunde, kanker
Uitgave	Uitgeverij MLI
Vormgeving	Het Boekenschap, Doetinchem
Eindredactie	Herman Houwers, Doetinchem
Drukwerk	Grafistar, Lichtenvoorde
Fotografie	Hajo Smit, Aalten
Omslag	Thijs Mertens, Arnhem
Website	www.arjenliefers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wessel

Inhoud

Voorwoord	7
Afscheid	15
Placebo	21
Zondag	47
Santiago de Compostella	61
Antonie van Leeuwenhoek	77
Sri Vasudeva	90
Dag lieve jongen	106
Op zoek	131
Sesshin	145
Daar in Dax	156
Een betere man	170
Tot slot	180
De vijf biologische natuurwetten	186
Literatuurlijst	199

Op zoek

Back to life

Back to reality

Soul II Soul (1989)

Coldplay

Ze lagen overal, die rottingen. Op mijn nachtkastje, in de vensterbanken, in de auto, in mijn sporttas, in de aktetas, op kantoor, echt overal. Alle soorten had ik ook. Paracetamol, Ibuprofen, aspirine, Voltaren-K, Aleve, diclofenac. Ze waren rond, ovaal, wit, doorzichtig en rood en de allerswaarsten zaten in van die tweekleurige, oplosbare capsules. Het kon niet gezond zijn, maar zonder kon ik gewoon niet meer functioneren. En nog steeds vroeg ik me af hoe ik in Gods naam het einde van de avond zou gaan halen? Staan en slenteren waren dodelijk, wist ik en precies dat was wat we gingen doen. Uren lang zelfs. Alleen de gedachte was al genoeg voor een nieuw salvo van pijnscheuten door mijn onderrug. Ik moest er van te voren nog wat halen, voordat we de bus in stapten. De zwaarsten. De 600's zouden me de avond wel doorkrijgen. Haastig tuurde ik in de schappen, maar ze waren er alleen nog in de grote verpakking. 'Heb je deze niet kleiner?', vroeg ik aan het kassameisje, terwijl ik een felgekleurde doos met pijnstillers in de lucht hield. 'Helaas' fluisterde ze verlegen, nadat ze me een poosje had helpen zoeken. 'Alleen nog maar

per 50'. Ik lachte dromerig en nadat ik betaald had moffelde ik de pijnstillers onhandig in mijn jaszak, waarna ik weer langzaam terug wandelde naar het busstation, waar mijn jeugdvriend Geertjan nog trouw op me stond te wachten. We glimlachten. Heel voorzichtig begon de opwinding van de avond en het zien van de populairste rockband van dat moment weer wat terrein te winnen op de verlamme-nde angst om halverwege het concert ergens te moeten gaan liggen omdat ik niet langer kon staan.

John Coffey

Een paar uur later wandelden we volmaakt tevreden tussen de drommen mensen richting het concertterrein. De laagstaande septemberzon drong glinsterend door de geelrode beukenbladeren van het Goffertpark. Ze streelde mijn gezicht. De eerste doorzichtige kogel van de avond had ik met een van de drie flesjes Grolsch uit de koelkast van de touringcar weggespoeld, waardoor mijn pas vederlicht aanvoelde. De busreis duurde verschrikkelijk lang. Uren later dan gepland konden we er pas uit. Het leek wel een verkeersinfarct waar we in terecht waren gekomen, eerst op de brug voor Nijmegen en later in de stad zelf. Even waren we zelfs bang dat we de eerste nummers van Coldplay zelf ook nog zouden missen, maar gelukkig konden we de bus uiteindelijk nog redelijk snel kwijt. En terwijl ik glimlachend terugdacht aan die arme buschauffeur die zo vaak bakzeil had moeten halen op zijn geschatte aankomsttijd doemde in de verte boven de duizenden deinende hoofden richting de ingang van het

concertterrein een lange rij met toegangspoorten voor me op. Met aan weerszijden van iedere sluis een kolossale uitsmijter. En net toen ik bedacht dat ik me misschien wel voor niets zorgen had gemaakt voor deze avond, voelde ik plotseling iets vierkants. Iets groots, dat daar nog eigenwijs uit mijn jaszak priemde. Ik schrok. 'Shit. Klojo...'. Ik had er helemaal niet aan gedacht om een paar pijnstillers uit de doos te halen en de rest van die chemische troep in de bus achter te laten en nu realiseerde ik me plotseling dat dit zo meteen wel eens een probleem zou kunnen worden, om het concertterrein op te kunnen komen. Het was ook bijna te onnozel voor woorden. Wie neemt er nou een doos met pijnstillers mee naar een concert? Snel peuterde ik de doos uit de voering van mijn binnenzak en hield hem vast in de aanslag. Ik zou eerlijk vertellen wat er aan de hand was. Hij zou ze toch wel vinden. Het zou het hele plaatje alleen maar verdachter maken, bedacht ik. Langzaam schuifelden we door de lange rij naar voren, tot ik aan de beurt was om te worden gefouilleerd. De man deed me een beetje denken aan die enorme neger uit 'The Green Mile'. Nerveus hield ik de doos omhoog, waarop John Coffey direct terugdeinsde en me vol ongeloof aankeek. Ik keek zo onschuldig mogelijk terug. 't Is voor m'n rug', stamelde ik, op een manier die overduidelijk tekort schoot om de situatie in een paar tellen nog naar mijn hand te kunnen zetten en nog voordat ik uitgesproken was hield hij de 49 overgebleven pillen al achter zijn rug om ze in het voorbijgaan aan een steward mee te geven. 'Mag ik er twee?', smeekte ik, terwijl ik me nog net niet aan hem vastklampte? De grote vriendelijke

reus keek me medelijdend aan, haalde de doos nog een keer tevoorschijn en scheurde hem toen zonder te kijken aan de verkeerde kant open, waarop hij nonchalant twee grote parels uit de strip drukte, die als rouletteballetjes in mijn als een bedelaar uitgestrekte handen tot stilstand kwamen.

Tension Myositis Syndrome

Voorals de nachten waren een hel. Het was met milde klachten begonnen, maar het werd steeds erger. Na een jaar wist ik bijna niet beter meer. De pijn in mijn onderrug was chronisch geworden. 's Ochtends als ik uit bed kwam was het het ergst. Dan was ik totaal verkrampt. Soms ging het wat beter en probeerde ik weer iets extra's te doen, zoals hardlopen. Tot dat het weer helemaal mis was. Dan leek het net alsof er een knik in mijn wervelkolom zat. Alsof ik helemaal uit het lood stond. Meestal duurde dat dan een week, soms langer, waarna ik weer wat rechter op kon staan. Ik dacht dat het allemaal logisch was. Vijftien jaar lang had ik aan competitievolleybal gedaan en aan de warming-up verspeelde ik het liefst zo weinig mogelijk energie, zeker in de beginjaren. En ik had een zittend beroep, daar krijg je ook rugklachten van, was algemeen bekend. Dus was het niet zo gek, dat ik zo'n last had. En het zat ook nog eens in de familie, een zwakke rug, dus daarom nam ik zo nu en dan maar een pijnstillers, als ik er even genoeg van had. Ik zou er wel mee leren leven. Maar de rugklachten hielden niet alleen aan, het werd steeds erger. En er waren steeds meer en steeds zwaardere pillen voor nodig om de pijn er onder te houden. Tot het moment

dat ik ze aan één stuk innam. Dag in dag uit. 's Avonds voor het naar bed gaan nam ik de zwaarste. Dan sliep ik tot rond de klok van drie uur, in tegenstelling tot de beloofde 8 uur die op de verpakking stond, waarna ik midden in de nacht weer wakker werd van een zeurende pijn die in golven uitstraalde naar mijn linkerbeen, soms tot onder mijn voet. Hortend en stotend strompelde ik dan de trap af, naar de keuken, waar ik een glas water en een of twee van die pillen in nam, waarna ik me in de woonkamer voorzichtig op de bank liet vallen en afhankelijk van hoe erg het was nog een kussen onder mijn linkerbeen propte. Tot ik weer in slaap viel. Zo ging dat, iedere nacht.

4 oktober 2009

'Wel toevallig dat u precies twee jaar geleden ook tegenover me zat.' De neuroloog van het Slingelandziekenhuis in Doetinchem stak zijn hand uit om me over twee weken weer terug te zien voor de uitslag van de MRI. 'Ook in oktober?', vroeg ik met een pijnlijke grimas, terwijl ik me al half had omgedraaid. 'Precies op 4 oktober, zei hij. 'Goh, inderdaad', antwoordde ik verbaasd, 'da's toevallig?' We knikten tot ziens. Terug door de gang probeerde ik de eerste keer dat het volledig uit de hand liep weer in mijn herinnering terug te halen. Ik wist nog dat het ongeveer twee jaar geleden moest zijn, maar dat het ook in oktober was wist ik niet meer. En nog wel precies op 4 oktober. Ze moesten me brengen, naar het ziekenhuis, dat wist ik nog wel. Zo erg was het dit keer niet. Mijn hele lichaam was verkrampd en ik had veel pijn. Zelfs in bad liggen

hielp niet meer. Toch wilde de neuroloog niet direct een foto maken. Dat kon nu gelukkig wel. Ik moest gewoon weten wat er aan de hand was. Ten einde raad was ik weer terug gegaan, het was eenvoudig niet vol te houden op deze manier. De huisarts dikte haar verdenking een beetje voor me aan. Op die manier probeerde ze me te helpen om een foto te forceren, in het ziekenhuis. Ik hoopte tenminste dat ze wat overdreef. 'Hernia? Bechterew?', stond er in hanenpoten. Ik schrok. Aan een hernia had ik zelf ook wel eens gedacht en daar kon ik nog wel mee leven. Zelfs Pieter van den Hoogenband had er een gehad, wist ik. Maar om nu voor de rest van mijn leven met vergroeide tussenwervelschijven en een bochel door het leven te moeten gaan was nog wel even wat anders. 'Oktober, dacht ik weer. 'Zou het daar iets mee te maken kunnen hebben?' 'Wat was er dan met oktober?' Het enige wat ik kon bedenken was de oktoberstress op kantoor. Oktober was een hectische maand. Ieder jaar na de zomervakantie moest onze software voldoen aan de jaarlijkse 1 oktobertelling, die de scholen met behulp van ons programma op uiterlijk 15 oktober in moesten leveren. Dat was oktober. Voor de ontwikkelaars was het een race tegen de klok, maar ook op support hadden we het razend druk. De telefoon stond gewoon niet stil. Vooral als er iets mis was. Een bepaalde eigenschap of een rare combinatie kon voor een onverwachte fout zorgen, waardoor het programma de berekening niet af kon ronden en er een foutmelding kwam. Plotseling moest dan iedereen op de werkvloer worden gemobiliseerd om het probleem te reproduceren, waarna de ontwikkelaars pas aan het werk

konden om hun 'fixscript' te maken. We moesten het vinden. Onze klanten waren sympathieke scholen, maar ook zij hadden geld nodig en een claim omdat ze te weinig geld kregen door een fout in ons programma kon ik echt niet gebruiken.

Zouden mijn rugklachten daar iets mee te maken kunnen hebben? Met stress? Zo had ik er nog nooit naar gekeken. De gedachte alleen al. Ik had ontzettend veel nagedacht over mijn rug, over wat er aan de hand kon zijn. En ik was ook overal al wel geweest. In de sportschool, bij de fysiotherapeut, de manueel therapeut, een osteopaat, een chiropractor. Overal vertelde ik mijn verhaal, maar niemand kon me helpen. Sterker nog, het werd alleen maar erger. En dat terwijl ik lichamelijk eigenlijk niets meer deed. Maar aan een psychische oorzaak had ik nog nooit gedacht. Zou dat de oorzaak kunnen zijn? Koud thuis van mijn afspraak met de neuroloog kroop ik achter de computer en haastig typte ik de woorden 'stress' en 'backpain' in. Ik sloeg op de enterknop. Enigszins verrast door hoeveelheid hits die de combinatie van mijn zoektermen direct al opleverde klikte ik bijna lukraak op de eerste de beste link die ik tegenkwam. Enkele momenten later bouwde zich nogal stroperig een nieuwe pagina voor me op. Een oude man in retro doktersjas keek me door zijn jaren '70 bril streng aan en stelde me in dikgedrukte, groene letters een simpele vraag: 'Do you have back, neck, or shoulder pain that keeps recurring or won't go away? Does back pain keep you from living a full life?' Met zijn ouderwetse aanwijzstok gaf hij in de wolke eronder direct zijn antwoord: If so, you may

be suffering from TMS (Tension Myositis Syndrome)—and you don't have to take it anymore! Wezenloos staarde ik naar het beeldscherm. De man met de stok was de Amerikaanse arts John Sarno. Vluchtig scrolde ik door zijn site. Sarno was een Medical Doctor, een rugspecialist. Al lang pensioengerechtigd, maar hij ging maar door. In de loop van de jaren was hij tot de conclusie gekomen dat de epidemie aan lage rugklachten die onze westerse wereld de laatste decennia teisterde onmogelijk in zijn geheel kon worden toegeschreven aan extra slijtage aan onze rug. Sarno begon onderzoek te doen naar de psychische kant van rugklachten en ontdekte dat een groot gedeelte van onze gewrichtsklachten veroorzaakt werd door stress en onderdrukte emoties. Als gevolg van geestelijke spanning zou een hapering ontstaan in de autonome bloedtoevoer die tot spierspanning, plaatselijk zuurstoftekort, verkramping en dientengevolge minuscule beschadigingen in de spieren leidde, wat de werkelijke oorzaak was van de pijn. Dr. Sarno beweerde dat er vaak helemaal niets mis is met onze rug. Zelfs hernia's en slijtage aan de tussenwervelschijven noemde hij 'normal abnormalities'. Veel mensen hebben ze, beweerde hij, maar slechts een klein gedeelte ondervindt pijnklachten. Terwijl hij de diepere oorzaak weet aan tophythoeken, geldproblemen en stress op het werk of in het gezin. Aan de torenhoge doelen die mensen zichzelf stellen en de boosheid die ze inhouden om de lieve vrede te bewaren of om het goede voorbeeld te blijven geven. Om aan de verwachtingen tegemoet te kunnen blijven komen. Sarno's kuur was juist om onze dagelijkse activiteit en onze lichamelijke

beweging weer op te pakken. We moeten ons volgens hem realiseren dat de pijn die we hebben een mentale oorzaak heeft, geen lichamelijke. Alleen de acceptatie en de bewustwording daarvan, stelde hij, was voldoende om weer pijnvrij te worden. Je hoefde het niet eens op te lossen!

Healing backpain

Binnen een half uur had ik de site van Sarno doorgeakkerd en had ik al zijn filmpjes gezien. De twijfel over hoe het af zou lopen met mijn rug was omgeslagen in rauwe angst over hoe de rest van mijn leven er uit zou kunnen komen te zien. Ik had het niet meer onder controle. Ook daarom hoopte ik vurig dat de man die ik nu aankeek gelijk had. Dat er niets ernstigs met me aan de hand was en dat ik juist weer moest gaan sporten om weer klachtenvrij te worden. Op de een of andere manier paste het bij me. Dr. Sarno beweerde dat de frustratie door het verplicht rust houden of het moeten liggen de pijn alleen maar verergerde, aangezien stress en onderdrukte emoties ook al de oorzaak waren van het probleem. 'Keep the oxygen running!', was zijn antwoord. De theorie van Sarno's spierspanningsyndroom biologeerde me vanaf het allereerste begin. Ik had nog verschillende titels liggen, van Wessel en ik wist dat er ook veel boeken tussen zaten over de relatie tussen lichaam en geest, maar ik had er nog niets mee gedaan. Het leek alsof ik er even klaar mee was. Met alle swami's, goeroes, yoga en meditatie. Met het Ego en het Zelf. Mijn broertje was dood en ik moest verder. Terug naar de realiteit. Maar nu zat ik hier met een rug die me al meerdere

keren genadeloos op mijn knieën had gedwongen, te staren naar een man die me deed denken aan mijn vroegere wiskundeleraar, maar die me wel vertelde dat de oplossing van mijn rugklachten bij mezelf lag. Dat het mijn eigen keuzes waren en dat was precies wat mijn leermeester die er nu niet meer was ook steeds tegen me gezegd had. Sarno's bekendste boek heette zelfs 'The mindbody prescription', het lichaam geest-voorschrift. Oosterser kon bijna niet. Dit kon geen toeval zijn. Vol overtuiging pakte ik de digitale winkelwagen en bestelde Sarno's werk.

Griep

'Als we zo gaan beginnen dan denk ik dat we snel uitgepraat zijn!' De eens zo vriendelijke en meelevende neuroloog veerde op van zijn stoel en keek me pijnlijk aan. Even leek het er zelfs op dat hij ook echt direct afscheid van me wilde nemen, maar op het laatste moment vermande hij zich en zakte hij weer langzaam terug in zijn stoel. Het was ook wel een beetje naïef van me, bedacht ik, in een ziekenhuis vragen of mijn rugklachten misschien iets te maken zouden kunnen hebben met stress. Maar ik dacht dat ik misschien wel iets nieuws had gevonden. En dat ik hem hiermee misschien zelfs wel geholpen had. Wat ik zeker niet vermoedde is dat ik zojuist flink had lopen vloeken in een kerk. Natuurlijk had hij gehoord van een groeiende groep alternatieve behandelaars die bij hoog en bij laag beweerden dat rugklachten niet veroorzaakt worden door slijtage of beknelde zenuwen, maar door stress. Steeds meer reguliere artsen en neurologen maakten

de overstap. En eindelijk had ook ik een medium gevonden dat met alles wat het tegen me zei raak schoot. Het had mijn klachten al bijna voor de helft weggenomen. Niet door anders te bewegen, maar door anders te denken. Maar juist nu moest ik terug naar het ziekenhuis, om de uitslag van de MRI op te halen. En nu zou ik die arme, onwetende arts ook wel eventjes vertellen hoe het zat. Terwijl ik zelf nog maar nauwelijks twee weken een beetje minder klachten had. Snel vertelde ik hem dat het al weer stukken beter met me ging, sinds onze laatste afspraak. De lange neuroloog ging in op mijn opening. 'Een hernia is net een griep', zei hij knikkend. 'Het komt, maar het gaat ook vanzelf weer weg. Vandaar dat we eigenlijk nog maar zelden opereren, tenzij er acute uitvalsverschijnselen zijn'. Ergens kon ik zijn escape wel bewonderen. Hij ging er niet op in, maar beaamde zonder het te zeggen wel dat er in het verleden in patiënten gesneden was die vandaag de dag niet meer geopereerd zouden worden. Maar gelukkig, het was met een sisser afgelopen. We stonden allebei tegelijk op en samen liepen we naar de deur, waar ik hem voor een laatste keer een hand gaf. Ik had net precies mijn eigen hernia op de MRI gezien, maar het was maar een griep. En het deed me al voor de helft minder pijn.

Op zoek

Zes weken nadat ik 'Healing backpain' van John Sarno had gelezen waren mijn pijnklachten bijna helemaal verdwenen. Ik had er zelf een geweldige hekel aan. Aan al die testimonials van mensen van wie de rugklachten na één enkele behande-

ling van een of andere wondertherapeut verdwenen waren. Het ergerde me, omdat ik er ook geweest was. Ik had er een fortuin aan besteed, maar het had allemaal niets geholpen. En nu overkwam het mij, niet door een therapeut, niet door aanrakingen, correcties, massages of oefeningen, maar door het lezen van een boek. Door kennis. Door inzicht in mezelf. Door gedachtenpatronen bij mezelf bloot te leggen. Door mezelf er op te betrappen. Op innerlijke boosheid. En door te weten dat juist deze gedachten de spanningen en de pijn in mijn rugspieren veroorzaakten. Jarenlang had ik last gehad van mijn rug, zo erg dat er tijden waren dat ik er nauwelijks door kon functioneren. Maar nu kon ik weer hardlopen. En ik was weer gaan fietsen. En zwemmen. Precies zoals John Sarno gezegd had. Het was niet alleen de oktoberstress die mijn rugklachten veroorzaakte. Misschien was het de druppel, maar het was zeker niet alles. Ik was ook boos, al toen Wessel ziek was en ook nu hij er niet meer was. En om hoe het allemaal gebeurd was. Ik miste hem. Wessel was niet alleen mijn broer, hij was ook mijn bedrijvenadviseur. Mijn reisgenoot. Hij was niet alleen een fantastisch excuus om ieder jaar een paar keer naar Amerika te vliegen, stiekem waren we elkaars beste vrienden. Allebei hadden we onze vrienden, maar eigenlijk konden wij het best met elkaar. We waren elkaars klankbord voor een heleboel dingen die we tegenkwamen in het leven, maar nu was hij er niet meer en moest ik het allemaal helemaal alleen doen. Ook daarom was ik boos. En onzeker. Of het allemaal wel zou lukken. Maar zelfs nu hij er niet meer was, had hij me weer geholpen, want zonder zijn bagage

was ik nooit met John Sarno in zee gegaan. Ik was rugpatiënt, maar ik kon weer een normaal leven leiden. Het was ongelofelijk. Ik was pijnvrij.

En er was nog iets dat ik weer oppakte, iets dat ik ook al een poos niet meer had gedaan. De bijzondere ontdekking van John Sarno en de spectaculaire genezing van mijn rug gaven me een geweldige boost om alsnog ook Wessels boeken te gaan lezen. In no time was ik door het oeuvre van Sarno heen, maar ik wilde meer. Het lichaam-geestverhaal intrigeerde me. Ik had het gevoel dat ik iets op het spoor was, ik wist alleen niet precies wat. Snel stuurde ik een mail naar Wessels ex-vrouw om te vragen of ze zijn titels wilde doorgeven. Ik bestelde ze allemaal tegelijk, via internet. Mijn pijnstillerverslaving was voorbij, maar ik begon nu verslaafd te raken aan iets anders. Niet aan boeken en eigenlijk ook niet aan lezen, maar aan kennis. Dag en nacht zat ik of las ik te lezen. Waar eerst pijnstillers lagen te slingeren, lagen nu allerlei boeken opengeslagen en soms zelfs op elkaar gestapeld en overal zaten pennenstrepen in of staken memobriefjes uit. In het begin was het nog vrij breed, wat ik las. Ik ging van mind-body-medicine naar boeddhisme en van nog wat meer van Wessels yogi's naar de kwantum fysica. Soms het zwaardere esoterische werk, dan weer oersaai eigentijdse psychologie, terwijl er nota bene een tijd geweest was dat ik nog geen twee regels achter elkaar kon lezen, waarna ik al begon te gapen. En hoe meer ik las, hoe meer één bepaalde vraag steeds weer bij me opkwam: Wanneer mijn rugklachten een

psychische oorzaak hadden, zou Wessels ziekte dan ook iets te maken kunnen hebben met zijn geest? Met hoe hij was? Hij las ze zelf, dit soort boeken. Zelfs John Sarno verwees naar artsen die de link legden tussen emoties en kanker, ontdekte ik later, maar ik had er gewoon overheen gelezen. Het viel me gewoon nog niet op. Ik was er nog niet klaar voor, denk ik. Maar pas toen ik aan mijn eigen lijf ondervonden had dat stress en weggestopte angsten, zorgen en boosheid een potje in je onderbewuste geest kunnen laten overlopen, waardoor autonome processen die ook in dat gebied worden aangestuurd ook ontregeld raken en dat als gevolg daarvan een harperende bloedtoevoer kan optreden, waardoor ergens anders in het lichaam spierpijn ontstaat, pas toen kon ik de volgende stap maken. Dat was het moment dat die ene vraag, die ik al langer bij me droeg, opnieuw tot me door drong: Kon Wessels ziekte ook iets te maken hebben met stress? Met gebeurtenissen in zijn leven? Met hoe hij was als mens? De gedachte alleen al. Het fascineerde me. Opnieuw dook ik achter mijn computer en opnieuw typte ik twee woorden in.

Cancer psyche

[ENTER]